

2009-04-30



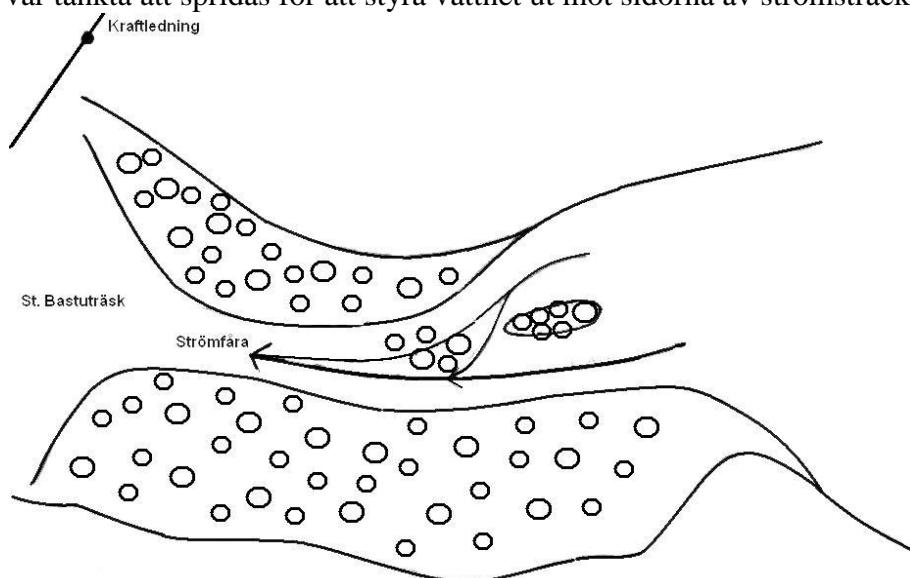
Rapport
Åtgärder i nedre delen av
Kvarnmårkan

Tina Hedlund
Aquanord

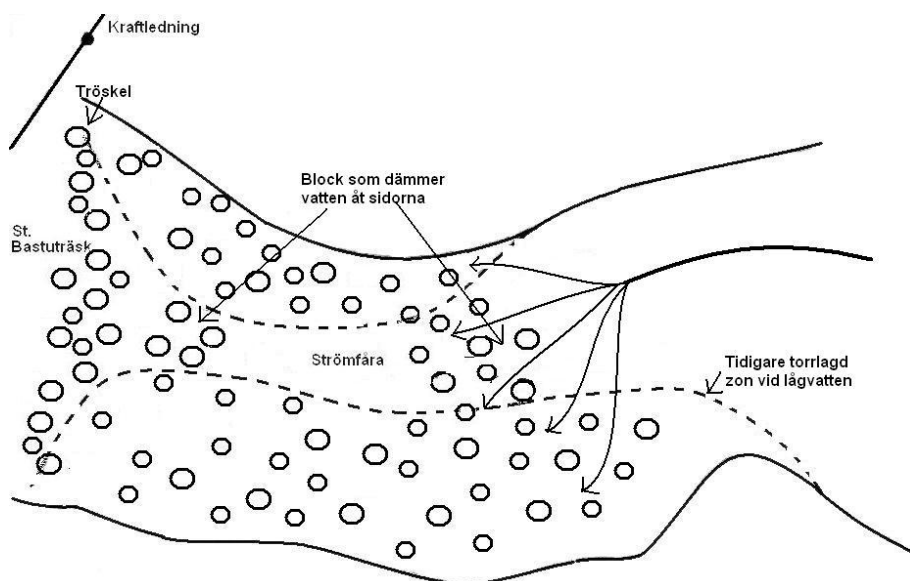
Bakgrund

Kvarnmårkans nedersta strömsträcka ligger precis i kanten av Stora Bastuträsket och torrläggs varje år då Rusforsmagasinet sänks ner till dess sänkingsgräns. Enligt uppgift från Gunnarbäcken-Juktåns fiskevårdsområde leker öringen på de sten- och gruspartier som torrläggs. Denna uppgift verifieras av det stora antalet torrlagda lekropor som påträffats vid inventeringar av sträckan under de torrlagda perioderna både 2008 och 2009. Områdena som torrläggs är mycket lämpade för öringlek. De består av block, sten i olika storlekar samt grus och tillgången till lämpligt lekmaterial är mycket god inom forssträckan.

För att hålla vattenståndet uppe över de vid lågvatten torrlagda områdena planerades det att bygga en låg/gles tröskel i nederkanten av strömsträckan med hjälp av ett antal av de större block som återfinns inom området, samt att lägga ut ett antal block i själva strömfåran (se figur 1 och 2). Detta för att dels dämna upp vattennivån uppströms tröskeln och dels styra ut vattenflödet mer mot sidorna. I överkanten på forsacken återfinns en liten ö av block, dessa var tänkta att spridas för att styra vattnet ut mot sidorna av strömsträckan.



Figur 1. Strömsträckan innan åtgärder.



Figur 2. Utseende efter planerade åtgärder

Åtgärder

Åtgärderna i nedre delen av Kvarnmårkan utfördes 2009-04-28. Tre trösklar skapades längs sträckan med ett antal spridda block emellan i själva strömfåran, för att styra vattnet ut mot sidorna. Den nedersta tröskeln skapades något högre upp i strömsträckan än planerat för att bättre kunna utnyttja det blockmaterial som fanns tillgängligt. Ett par meter längre uppströms byggdes ytterligare en tröskel och vid ”ön” så lades blocken från denna ut i fåran, varvid den översta tröskeln skapades. Trösklarna tätades delvis med en del av det material som tidigare låg torrlagt bredvid huvudfåran. Resultatet blev att hela den tidigare torrlagda sträckan i nedre delen av Kvarnmårkan lades under vatten. Dock hade Rusforsmagasinet börjat höjas vid tidpunkten för åtgärderna, varför detta kan ha hjälpt till att hålla vattenståndet uppe i den nedre delen av forssträckan. Värmen under helgen innan åtgärderna utfördes kan dessutom ha fått vattenföringen i Kvarnmårkan att börja öka. Det är därför möjligt att inte hela sträckans bredd kommer att vara helt vattentäckt vid lägsta lågvatten framöver. Åtgärderna bedöms dock som lyckade och bör ha en mycket god effekt på att förbättra öringreproduktionen i området då alla de tidigare torrlagda lekogräderna numera är under vatten och strömsatta.

Jämförande bilder

Före



Efter



